

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 46 § och temporär ändring av 19 § lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet ändras så, att räntor på s.k. oreglerade fordringar som inte upptas som inkomst i bokföringen för skatteåren 1992 och 1993 inte skall räknas som skattepliktig inkomst för depositionsbanker och kreditinstitut.

Det föreslås att försäkringsanstalternas beskattning ändras så, att den schablonmässiga kreditförlustreservering som görs på basis av försäkringspremiefordringar skall slopas och värdenedgången på dessa fordringar dras av vid beskattningen. Av sannolika kreditförluster som hänför sig till andra fordringar får fortfa-

rande bildas en schablonreservering. Maximibeloppet av denna sänks från nuvarande 5 % till 1 %. Av reserveringar som upplöses får en övergångsreservering bildas. Pensionsanstalternas rätt att göra kreditförlustreserveringar kvarstår oförändrad.

En garantianstalts rätt att göra kreditförlustreserveringar på basis av sitt garantiansvar slopas. I fråga om de kreditförlustreserveringar som upplöses på grund av lagändringen får en övergångsreservering göras.

Lagen avses träda i kraft fr.o.m. ingången av 1993.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläget och de föreslagna ändringarna

1.1. Avdrag av depositionsbankers och kreditinstituts kreditförluster samt kreditförlustreserveringen

1.1.1. Skattestadganden

Enligt 17 § lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet (360/68) är bl.a. slutligt konstaterad värdenedgång på finansieringstillgångar avdragbar förlust. För väntade kreditförluster får enligt 46 § göras en kreditförlustreservering, vars maximibelopp är 0,6 % av summan av depositionsbankens och kreditinstitutets fordringar vid skatteårets utgång. Beloppet av under skatteåret eller tidigare gjorda, oupplösta kreditförlustreserveringar får dock

sammanlagt inte överstiga 5 % av summan av fordringarna. Det faktum att kreditförlustreserveringen för dessa företag är större än normalt har motiverats med den större risk som sammanhänger med deras fordringar. Den del av kreditförlustreserveringen som överstiger den väntade kreditförlusten är till sin natur närmast en resultatutjämningsreservering.

Enligt 19 § lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet är inkomst intäkt för det skatteår under vilket den erhållits i pengar, i form av en fordran eller såsom annan förmån med penningvärde. All inkomst, också ränteinkomster, räknas vid beskattningen som intäkt enligt prestationsprincipen, oberoende av om prestationen under skatteåret har influtit i pengar eller inte. Det enda undantaget är inkomstposter som är av ringa betydelse, som alternativt kan räknas som intäkt enligt kas-

sapprincipen. I fråga om räntefordringar som inte har erhållits i pengar gäller vid beskattningen samma princip som i fråga om andra fordringar, dvs. värdenedgång som har visats vara slutlig dras av som förlust från finansieringstillgångarna, och för väntade förluster garderar man sig genom kreditförlustreserveringar.

1.1.2. Bokföringsstadgandena och -föreskrifterna

Enligt bokföringslagen (655/73) värderas fordringar i bokslutet till högst sitt sannolika värde. Samma värderingsgrund finns också i bankinspektionens föreskrifter om depositionsbankernas bokföring och bokslut (Dnr 6/113/92) samt i föreskrifterna om kreditinstitutens bokföring och bokslut (Dnr 6/623/92). Enligt föreskrifterna avdras vid resultaträkningen som kostnader alla kreditförluster som beror på finansieringstillgångarna och ansvar utom balans samt värdenedgång på skuldebrev i omsättnings- och investeringstillgångar som beror på gäldenärens betalningsoförmåga redan när förlusten är sannolik. Om försäkringsersättning kan väntas för kreditförlusten, behöver den dock inte bokföras som kostnad. I posten intas som avdrag de belopp som indrivits eller fått i försäkringsersättning för fordringar som tidigare avskrivits som kreditförluster. I myndigheternas föreskrifter finns inga närmare bestämmelser om på vilka grunder det avgörs hur sannolik en kreditförlust är. I sista hand fattas beslut om den praxis som följs i bokslutet av bankens ledning, inom ramen för de allmänna anvisningarna.

Enligt bankinspektionens föreskrifter får obetalda räntor på fordringar i fråga om vilka kapitalet vid tidpunkten för bokslutet är oregerat inte bokföras som intäkter för räkenskapsperioden. Kapitalet för en fordran betraktas som oregerat om räntorna eller avkortningarna på det har varit obetalda i tre månader. Säkerheter och andra arrangemang som tryggar fordringar saknar enligt bokföringsbestämmelserna betydelse i denna klassificering. Bestämmelserna gäller som sådana ränteintäkter för 1992. I 1991 års bokslut fick ändå ett alternativt förfarande tillämpas enligt vilket motsvarande ränteintäkter avskrivs enligt de allmänna bestämmelserna om kreditförluster. Till sin juridiska natur avviker räntefordring-

arna inte från bankernas övriga fordringar. Man har t.ex. inte för avsikt att slopa indrivningen av fordringar ens i sådana fall att de inte har intagits i bokföringen. Det har i praktiken visat sig att en viss del av dessa fordringar också alltid senare kan indrivnas.

För att man skall kunna gardera sig mot de allmänna risker som hänför sig till finansieringsverksamheten får enligt bankinspektionens föreskrifter kreditförlustreserveringar bildas i bokslutet. I denna post får inga kredit- eller garantiförluster intas.

De belopp som i depositionsbankernas bokslut vid beskattningen har dragits av som kreditförlustreserveringar har sedan 1990 varit av två olika slag: i bankens balans finns en del av de kreditförlustreserveringar som dragits av vid beskattningen i reservfonden och en del som kreditförlustreserveringar. Behovet att vid bokföringen överföra kreditförlustreserveringar till reservfonden berodde på att det vid beredningen av lagstiftningen om depositionsbanker (reg. prop. 242/1989 rd.) ansågs nödvändigt att underlätta bankernas anpassning till de nya soliditetsstadgandena så, att kreditförlustreserveringarna när soliditeten bestäms kunde hänföras till bankens primära egna kapital. Därför ändrades de bokföringsstadganden som gällde bankernas bokslut så, att depositionsbankerna i bokslutet för 1990 fick överföra 90 % av kreditförlustreserveringarna i balansen till reservfonden. På samma grund fick också kreditinstitutet i bokslutet för 1991 vid bokföringen överföra 90 % av sina kreditförlustreserveringar till reservfonden när lagen om finansieringsverksamhet (1544/91) trädde i kraft.

De ovan nämnda bokföringsarrangemangen har dock inte haft någon omedelbar verkan på beskattningen, eftersom de belopp som vid beskattningen dragits av i kreditförlustreserveringar fortfarande på samma sätt begränsar maximibeloppet av kreditförlustreserveringarna, oberoende av i vilken balanspost en kreditförlustreservering som dragits av vid beskattningen finns. Såsom framgår av de propositioner genom vilka 46 § lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet föreslås bli ändrad (reg. prop. 242/1989 rd. och reg. prop. 205/1991 rd.), har det vid överföringen till reservfonden inte varit fråga om att glömma den skatteskuld som från skattetagarens synpunkt ingår i reserveringarna, utan endast om att göra balansarrangemang som hänför sig till beräkningen av soliditeten möjliga utan direkta

följder i beskattningshänseende. Genom ändring av 14 och 46 § lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet (1677/91) kompletterades stadgandena om kreditförlustreserveringar ytterligare för koncerner så, att när den fordringsstock som ligger till grund för kreditförlustreserveringen överförs till en annan depositionsbank eller ett annat kreditinstitut inom samma koncern, överförs den begränsning som gäller kreditförlustreserveringens maximibelopp till motsvarande delar till den sammanslutning som tagit emot överföringen.

1.1.3. De föreslagna ändringarna av beskattningen

De principer som i dag följs i depositionsbankernas och kreditinstitutens bokföring passar illa ihop med den gällande skattelagstiftningen. De skiljer sig från denna i synnerhet vad gäller räntor på fordringar som klassificerats som oreglerade och avdrag av väntade kreditförluster. Vid beskattningen omfattar kreditförlustreserveringen sådana poster som enligt bokföringsbestämmelserna bokförs som kreditförlustreserveringar, men också sådana sannolika förluster som i bokslutet bokförs direkt som kostnader i form av kreditförluster. Dessutom omfattar den räntefordringar som blivit osäkra och i fråga om vilka motsvarande del av ränteinkomsterna enligt de nya bokföringsbestämmelserna inte bokförs som inkomst i bokföringen. Omsättnings- och investerings-tillgångar värderas vid beskattningen enligt de särskilda stadgandena som gäller dem, och t.ex. garantiförluster kan dras av vid beskattningen först när skyldighet att betala dem har uppkommit.

Enligt principerna i reformen av företagsbeskattningen bör beskattningen av bankerna utvecklas så, att den schablonmässiga kreditförlustreserveringen, som baserar sig på det sammanlagda beloppet av alla fordringar, slopas. I stället bör det skapas en skattereglering som i större utsträckning än tidigare baserar sig på resultaträkning enligt företagsekonomiska principer.

En revidering av beskattningen på det ovan nämnda sättet är dock problematisk i det rådande läget. Sloandet av kreditförlustreserveringen kunde i många fall innebära en betydande försämring av bankernas soliditet.

Beaktandet av den skatteskuld som ingår i de kreditförlustreserveringar som dragits av vid beskattningen kunde vara problematiskt också i det fallet att upplösningen av reserveringarna enligt principerna för revideringen av företagsbeskattningen inte skulle ha några direkta följder i beskattningshänseende.

Regleringen av depositionsbankers och kreditinstituts bokföring håller som bäst på att ändras. I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om kreditinstitut och finansiella institut och deras verksamhet (reg. prop. 295/1992 rd.) ingår förslag till stadganden om kreditinstitutens bokföring. Samtidigt håller man på att revidera också myndigheternas föreskrifter om dessa instituts bokföring. Huruvida de normer som gäller bokföringen är lämpliga som grund för beräkningen av den beskattningsbara inkomsten är i hög grad beroende av i hur stor utsträckning de nya normerna följer de principer för resultaträkning som allmänt tillämpas vid bokföring. Enligt målen för skattelagstiftningen skall beskattningen av företag i olika branscher vara så enhetlig som möjligt.

Med stöd av vad som sagts ovan föreslås det att man i detta läge inte företar någon strukturell revidering av beskattningen av depositionsbanker och kreditinstitut, utan att man inom ramen för den nuvarande skattelagstiftningen försöker göra de ändringar som är nödvändiga för att avhjälpa de problem som uppstår på grund av att bokföringsbestämmelserna och skattelagstiftningen följer olika linjer. Det mest centrala problemet är då räknandet av sådana förfallna men obetalda räntor som skattepliktig inkomst som enligt myndigheternas gällande föreskrifter vid bokföringen inte räknas som inkomst för depositionsbanker och kreditinstitut. Enligt förslaget skall dessa räntor på s.k. oreglerade fordringar vid beskattningen av depositionsbanker och kreditinstitut inte räknas som skattepliktig inkomst under skatteåren 1992 och 1993. Eftersom många banker redan under skatteåret 1991 tillämpade det ovan nämnda förfarandet i bokföringen, föreslås det att det nya stadgandet på yrkande av den skattskyldige skall tillämpas redan vid beskattningen för skatteåret 1991.

I denna proposition görs inget förslag om avdrag av värdenedgång på depositionsbankers och kreditinstituts fordringar vid beskattningen. Denna översyn hänför sig främst till avskaffandet av systemet med kreditförlustreser-

veringar vid beskattningen. Eftersom den kreditförlustrisk som hänför sig till depositionsbankernas och kreditinstitutens fordringar fortfarande ökar, får kreditförlustreserveringen vid beskattningen ökas enligt gällande lagstiftning. Avsikten är att företa en översyn av värdenedgång på fordringar och kreditförlustreserveringen samtidigt som ett förslag om beskattning av ränteinkomster efter skatteåret 1993 läggs fram.

1.2. Beskattningen av försäkrings- och pensionsanstalter

Grunderna för beskattningen av försäkringsanstalter avviker till vissa delar från de principer som allmänt tillämpas vid företagsbeskattningen. Detta beror på att den bokföringsmässiga resultaträkningen i dessa företag innehåller ett anmärkningsvärt stort antal poster med vilkas hjälp man på förhand garderar sig för uppfyllandet av kommande förpliktelser. Denna gardering sker med hjälp av den försäkringstekniska ansvarsskulden. De grundläggande stadgandena om beräkandet av ansvarsskulden finns i lagen om försäkringsbolag (1062/79). Social- och hälsovårdsministeriet fastställer närmare grunder för beräkandet. En överföring till en ansvarsskuld är avdragbar vid beskattningen.

Genom den försäkringstekniska ansvarsskulden garderar man sig för både det ansvar som beror på själva försäkringsavtalen och andra kommande utgifter som bolaget åsamkas av försäkringarna. Genom det utjämningsbelopp som ingår i den försäkringstekniska ansvarsskulden garderar man sig för ersättningar som är större än normalt under år då skadorna är många. Utjämningsbeloppet kan skattemässigt klassificeras närmast som en resultatutjämningsreservering, även om den inte är lika enkel att bilda eller lika smidig som resultatutjämningsreserveringarna i allmänhet.

För väntade kreditförluster får en försäkringsanstalt göra en kreditförlustreservering, vars vid beskattningen avdragbara maximibelopp enligt gällande lagstiftning är 2 % av det sammanlagda beloppet av försäkringspremiefordringarna, om den skattskyldige inte visar på en sannolik större risk för kreditförluster. På basis av andra fordringar än försäkringspremiefordringar får ett försäkringsbolag i kreditförlustreserveringar dra av ett belopp som är

högst 0,6 % av summan av fordringarna vid skatteårets utgång. Beloppet av kreditförlustreserveringar som på basis av dessa fordringar gjorts under skatteåret och tidigare får dock inte överstiga 5 % av summan av fordringarna vid skatteårets utgång.

Det nuvarande sättet att beräkna försäkringsbolagens beskattningsbara inkomst passar illa ihop med det krav på en bred skattebas som hänför sig till den låga skattesatsen inom företagsbeskattningen. En breddning av skattebasen för dessa företag skulle emellertid kräva en grundligare utredning än vad det har funnits möjligheter till i detta skede av lagberedningen. En omvärdering av skattegrunderna försvåras också av att man som bäst håller på att revidera reglerna om försäkringsanstaltens bokföring. I anslutning till denna reform kan ändringar väntas bl.a. i beräkandet av den försäkringstekniska ansvarsskulden. Efter att principerna för försäkringsanstaltens bokföring har klarlagts är avsikten att närmare utreda de särskilda frågor som gäller beskattningen av försäkringsbolag och framställa nödvändiga förslag till revidering av beskattningen.

I detta nu föreslås det att försäkringsbolagens skattebas breddas endast genom minskning av maximibeloppet av kreditförlustreserveringar som är avdragbart vid beskattningen, som har visat sig vara i hög grad överdimensionerat med beaktande av de risker som hänför sig till fordringarna. Enligt förslaget sänks den kreditförlustreservering som görs på basis av andra fordringar än försäkringspremiefordringar från nuvarande 5 % till 1 %. Den ökning av maximibeloppet av reserveringen som har kunnat göras varje skatteår slopas. På basis av försäkringspremiefordringar görs inte längre en schablonmässig kreditförlustreservering, utan en nedgång i dessa fordringars värde är avdragbar vid beskattningen. Förslaget motsvarar till dessa delar förslaget om avdrag som görs till följd av nedgång i försäljningsfordringars värde i regeringspropositionen om ändring av lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet och lagen om koncernbidrag vid beskattningen (reg. prop. 203/1992 rd.).

I Finland sköts den privata lagstadgade arbetspensionsförsäkringen av privata pensionsförsäkringsbolag samt pensionskassor och -stiftelser. För konsekvensens skull borde arbetspensionsförsäkring som sköts som företagsverksamhet beskattas enligt samma principer som den övriga försäkringsverksamheten. Pen-

sionsförsäkringsverksamheten skiljer sig dock genom så många särdrag från den övriga försäkringsverksamheten att den inte till alla delar kan jämföras med egentlig företagsverksamhet. Därför föreslås det inte i detta skede att kreditförlustreserveringen för pensionsanstalter minskas. De frågor som hänförs till beskattningen av dessa anstalter ses över på nytt i samband med att försäkringsanstalternas beskattning utreds.

1.3. Garantianstaltens kreditförlustreservering

En garantianstalt vars enda syfte är att ge depositionsbanker och kreditinstitut samt försäkrings- och pensionsanstalter garantiförbindelser till säkerhet för krediter som deras kunder har givits för sin affärsverksamhet får enligt den gällande lagstiftningen utöver den allmänna kreditförlustreserveringen på 2 % årligen från det sammanlagda beloppet av sitt garantiansvar vid skatteårets utgång dra av ytterligare en kreditförlustreservering på högst 0,6 %. Maximibeloppet av den kreditförlustreservering som bestäms på basis av garantiansvaret har dessutom begränsats så, att anstaltens under skatteåret eller tidigare gjorda, oupplösta kreditförlustreserveringar sammanlagt inte får överstiga 5 % av summan av anstaltens garantiansvar vid skatteårets utgång.

Antalet garantianstalter av ovan nämnt slag är mycket litet. Av en utredning som gjorts framgår det att det finns endast ett fåtal med avseende på storleken viktiga garantianstalter, och att de hör till koncerner inom handeln. Garantianstalterna hade gjort kreditförlustreserveringarna till nästan det maximala beloppet. Beloppet av kreditförluster som uppkommit i garantiverksamheten var däremot relativt litet.

Den kreditförlustreservering som gjorts på basis av garantiansvaret kan vid beskattningen betecknas närmast som en allmän reservering. I enlighet med principerna i reformen av företagsbeskattningen föreslås det att den slopas. I den tidigare nämnda regeringspropositionen om ändring av lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet och lagen om koncernbidrag vid beskattningen har det föreslagits att den allmänna kreditförlustreserveringen på 2 % slopas.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

2.1. Beskattningen av depositionsbanker och kreditinstitut

Det förslag enligt vilket räntor på oreglerade fordringar inte hänförs till depositionsbankernas och kreditinstitutens skattepliktiga inkomst under skatteåren 1992 och 1993 minskar i någon mån skattebasen vid övergången till det nya systemet. Det har beräknats att räntorna på oreglerade krediter under innevarande år kommer att uppgå till 5 mrd. mk. Eftersom en betydande del av bankerna väntas gå med förlust under de nämnda åren, uppskattas förslaget dock inte medföra någon nämnvärd förlust av skatteintäkter dessa år. Också i de fall när den föreslagna ändringen inverkar på den skatt som bolagen betalar, skulle det endast bli fråga om att tidpunkten för när skatteintäkterna inflyter uppskjuts.

2.2. Försäkringsanstaltens kreditförlustreservering

Beloppet av skade- och livförsäkringsbolagens på basis av försäkringspremiefordringar gjorda kreditförlustreserveringar uppgick till mellan 60 och 70 milj. mk 1991. Beloppet av reserveringarna motsvarade 1,1 % av de fordringar som reserveringarna grundade sig på. År 1990 var motsvarande kreditförlustreserveringsbelopp ca 100 milj. mk.

Bolagen drog av i genomsnitt 110 milj. mk per år i kreditförluster till följd av försäkringspremiefordringar under åren 1988-1991. Kreditförlusterna väntas stiga under de närmaste åren. Under innevarande år beräknas kreditförlusterna uppgå till 300 milj. mk.

De föreslagna ändringarna innebär att de kreditförluster som uppkommer på grund av försäkringspremiefordringar dras av tidigare än vad fallet är i dag. Å andra sidan utgår den reservering som görs på basis av fordringarna. De redan befintliga reserveringarna räknas som inkomst. De kreditförluster som dras av 1993 kommer troligen klart att överstiga beloppet av de reserveringar som räknas som inkomst. Slopandet av kreditförlustreserveringen torde inte skärpa beskattningen av försäkringsbolag ens på lång sikt, eftersom den nytta som fås av

att de väntade kreditförlusterna kan dras av tidigare än förut kompenserar den uteblivna årliga reserveringsmöjligheten.

Den kreditförlustreservering som har kunnat göras på basis av andra fordringar än försäkringspremiefordringar har gett skade- och livförsäkringsbolagen rätt stora resultatutjämningsmöjligheter. Beloppet av reserveringarna var ca 400 milj. mk 1991, vilket motsvarade ca 2,8 % av de fordringar som reserveringarna grundade sig på. Som högst var beloppet av reserveringarna 1989 och 1990, då det uppgick till i genomsnitt 500 milj. mk. Beloppet av skade- och livförsäkringsbolagens kreditförluster till följd av dessa fordringar har årligen varit endast ca 5 milj. mk.

Begränsningen av kreditförlustreserveringens maximibelopp till en procent av fordringarna har inga omedelbara verkningar på skatten, eftersom en övergångsreservering får göras i fråga om reserveringar som upplöses. Försäkringsbolagen upplöste på grund av den svaga resultatutvecklingen 1991 i relativt stor utsträckning kreditförlustreserveringar som gjorts på basis av andra fordringar än försäkringspremiefordringar, och denna utveckling kan väntas fortsätta 1992 och 1993. Beloppet av reserveringar som överstiger det nya maximibeloppet och som via övergångsreserveringen bokförs som inkomst kan antas bli förhållandevis litet.

3. Ärendets beredning

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid finansministeriet. Under beredningen har bl.a. social- och hälsovårdsministeriet, skattestyrelsen, bankinspektionen, Bankföreningen i Finland r.f. och Finska Försäkringsbolagens Centralförbund r.f. hörts.

4. Andra omständigheter som inverkat på propositionen

I regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet och lagen om koncernbidrag vid beskattningen, som just nu behandlas i riksdagen, föreslås att 46 § 1 mom., som gäller kreditförlustreserveringen, i lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet upphävs och att till 19 § fogas ett nytt 2 mom. I denna proposition ingår förslag till ändring av de andra momenten i 46 §, och det föreslås att till 19 § fogas ett nytt 3 mom. I den föreslagna ändringen av 46 § i denna proposition hänvisas till lagens 17 § 2 punkt sådan den lyder enligt den föreslagna ändringen i den ovan nämnda regeringspropositionen. I den tidigare nämnda regeringspropositionen med förslag till lagstiftning om kreditinstitut och finansiella institut och deras verksamhet föreslås det att den i 46 § nämnda lagen om finansieringsverksamhet upphävs.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslaget

19 §. Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. enligt vilket som skattepliktig inkomst inte räknas sådana räntor som enligt de stadganden eller föreskrifter av myndigheterna som gäller depositionsbankernas eller kreditinstitutens bokföring inte skall upptas som intäkt i bokslutet. Som skattepliktig inkomst skall således inte anses räntor på sådana fordringar i fråga om vilka kapitalet vid tidpunkten för bokslutet enligt myndigheternas anvisningar har upptagits som oreglerade. Efter att en fordran inte längre skall betraktas som

oreglerad, skall räntan räknas som skattepliktig inkomst enligt de allmänna principerna. Stadgandet föreslås stadgat temporärt så att det skall gälla skatteår 1992 och 1993.

Stadgandet gäller också sådana fall där en depositionsbanks eller ett kreditinstituts fordringar t.ex. i samband med fusion eller fortsättning av verksamhet enligt 52 a § har överförts till en annan depositionsbank eller ett annat kreditinstitut. Räntor som härvid har influtit före överföringen av fordringarna behandlas vid beskattningen på samma sätt som räntor som hänför sig till tiden efter överföringen.

46 §. Enligt förslaget skall stadgandet om depositionsbankernas samt kreditinstitutens och pensionsanstaltarnas kreditförlustreservering inte längre som sådant gälla försäkringsanstalter. Om deras kreditförlustreserveringar stadgas i 3 och 4 mom.

Enligt paragrafens 3 mom. får en försäkringsanstalts kreditförluster som beror på försäkringspremiefordringar dras av på samma sätt som värdenedgång på försäljningsfordringar får dras av enligt regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet och lagen om koncernbidrag vid beskattningen. I fråga om andra fordringar än försäkringspremiefordringar får en kreditförlustreservering på en procent göras. Maximibeloppet får dock överskridas på basis av företedd utredning. Garantianstaltarnas rätt att bilda en kreditförlustreservering på basis av garantiansvar föreslås slopad.

Enligt det föreslagna 4 mom. skall en försäkringsanstalt som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsverksamhet fortfarande ha rätt att göra kreditförlustreserveringar som är avdragbara vid beskattningen. En sådan försäkringsanstalt får således på basis av andra fordringar än försäkringspremiefordringar göra en lika stor kreditförlustreservering som pensionsanstalterna och dessutom en två procents

kreditförlustreservering på basis av försäkringspremiefordringar. Avdrag av värdenedgång på försäkringspremiefordringar enligt 17 § 2 punkten gäller inte här avsedda försäkringsanstalter.

2. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft fr.o.m. ingången av 1993. Lagens 19 § 3 mom. skall gälla t.o.m. utgången av 1993. Lagens 46 § skall första gången tillämpas vid beskattningen för 1993.

Stadgandet om räknandet av depositionsbankers och kreditinstitutets räntor som intäkt skall tillämpas redan vid beskattningen för skatteåret 1992. Om den skattskyldige yrkar på detta, kan stadgandet tillämpas också vid beskattningen för skatteåret 1991, om yrkande på rättelse av beskattningen framställs senast den 1 april 1993.

Vid beskattningen får en övergångsreservering bildas till den del kreditförlustreserveringar som bildats på basis av försäkringsanstalters andra fordringar än försäkringspremiefordringar och kreditförlustreserveringar som bildats på basis av garantianstalters garantiansvar upplöses till följd av lagändringarna.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 46 § och temporär ändring av 19 § lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 24 juni 1968 om beskattning av inkomst av näringsverksamhet (360/68) 46 §, sådant detta lagrum lyder ändrat genom lagar av den 30 december 1991 och den 199 (1677/91 och /9), och

fogas till 19 §, sådan den lyder ändrad genom lag av den 11 december 1981 (859/81) och nämnda lag av den 199 , temporärt ett nytt 3 mom. som följer:

19 §

Med avvikelse från vad som stadgas i 1 mom. räknas som skattepliktig inkomst inte sådana obetalda räntor på fordringar som vid beskattningen för skatteåren 1992 och 1993 enligt stadgandena om depositionsbankers och kreditinstitutets bokföring och de bestämmelser

som utfärdats med stöd av dem inte har bokförts som inkomst, om det kapital som fordringarna grundar sig på vid bokslutet har införts som oreglerat.

46 §

En depositionsbank samt ett kreditinstitut och en pensionsanstalt får dra av en under

skatteåret gjord kreditförlustreservering, vars belopp är högst 0,6 procent av summan av institutets eller anstaltens fordringar vid skatteårets utgång. Det sammanlagda beloppet av oupplösta kreditförlustreserveringar som gjorts under skatteåret eller tidigare får dock inte överstiga 5 procent av summan av institutets eller anstaltens fordringar vid skatteårets utgång. Har en depositionsbank med stöd av affärsbankslagen (1269/90), sparbankslagen (1270/90) eller andelsbankslagen (1271/90) eller ett kreditinstitut med stöd av lagen om finansieringsverksamhet (1544/91) överfört sina kreditförlustreserveringar till en reservfond, får det sammanlagda beloppet av de oupplösta kreditförlustreserveringar som banken eller kreditinstitutet gjort under skatteåret eller tidigare inte överstiga det högsta beloppet av ovan angivna kreditförlustreserveringar minskat med överföringen till reservfonden.

Om en depositionsbank eller ett kreditinstitut, som enligt 1 mom. har överfört sina kreditförlustreserveringar till reservfonden, under skatteåret har överfört de fordringar som ligger till grund för kreditförlustreserveringen till en annan depositionsbank eller ett annat kreditinstitut som hör till samma koncern till minst ett belopp som motsvarar summan av de fordringar som den depositionsbank eller det kreditinstitut som gjort överföringen uppvisade i det bokslut som följer efter överföringen, beaktas beloppet av den överföring som gjorts till reservfonden i nämnda depositionsbankers eller kreditinstituts beskattning vid uträkningen av det högsta beloppet av kreditförlustreserveringen i förhållande till överförda fordringar och sådana fordringar som ligger till grund för kreditförlustreserveringen i det följande bokslutet för den depositionsbank eller det kreditinstitut som överfört fordringarna. När depositionsbanker eller kreditinstitut fusioneras, anses beloppet av de kreditförlustreserveringar som den överlåtande depositionsbanken eller det överlåtande kreditinstitutet överfört till reservfonden begränsa det högsta beloppet av kreditförlustreserveringarna i den övertagande depositionsbankens eller det övertagande kreditinstitutets beskattning så som om beloppet hade beaktats vid beskattningen av den depositionsbank eller det kreditinstitut som fusioneras.

En försäkringsanstalt får dra av en kreditförlustreservering som gjorts under skatteåret, om det sammanlagda beloppet av kreditförlustreserveringarna inte överstiger en procent av

det sammanlagda beloppet av försäkringsanstaltens andra fordringar än försäkringspremiefordringar eller den sannolika större risk för kreditförluster som den skattskyldige visar föreligga. I fråga om försäkringsanstaltens försäkringspremiefordringar iakttas vad som i 17 § 2 punkten stadgas om avdrag av värdenedgång på försäljningsfordringar vid beskattningen.

Med avvikelse från vad som stadgas i 3 mom. får en kreditförlustreservering som avses i 1 mom. göras på basis av andra fordringar än försäkringspremiefordringar för en försäkringsanstalt som bedriver lagstadgad pensionsförsäkring. En här avsedd försäkringsanstalt får dessutom dra av en kreditförlustreservering som den under skatteåret gjort på basis av försäkringspremiefordringar, om det sammanlagda beloppet av sådana kreditförlustreserveringar inte överstiger 2 procent av summan av försäkringspremiefordringarna eller den sannolika större risk för kreditförluster som den skattskyldige visar föreligga. Stadgandet i 17 § 2 punkten tillämpas inte på försäkringspremiefordringar för en försäkringsanstalt som bedriver lagstadgad pensionsförsäkring.

Om det sammanlagda beloppet av kreditförlustreserveringarna eller det sammanlagda beloppet av dem och av överföringen till reservfonden överstiger det högsta beloppet av de avdragbara kreditförlustreserveringar som avses i denna paragraf, skall den del som överstiger det högsta beloppet av kreditförlustreserveringarna beaktas såsom skattepliktig inkomst under det skatteår under vilket det högsta beloppet har överskridits.

Denna lag träder i kraft den 1993.

Denna lags 19 § 3 mom. gäller t.o.m. den 31 december 1993. Det tillämpas vid beskattningen för skatteåren 1992 och 1993. Lagens 46 § tillämpas första gången vid beskattningen för 1993.

Lagens 19 § 3 mom. tillämpas dock redan vid beskattningen för skatteåret 1991, om den skattskyldige senast den 1 april 1993 för den myndighet som verkställt beskattningen framställer skriftligt yrkande på rättelse av beskattningen och sådan utredning som behövs för rättelse. Vid rättelseförfarandet skall i tillämpliga delar iakttas vad som stadgas om skatte rättelse i 82 § beskattningsslagen (482/58).

Sådana kreditförlustreserveringar för en i 46 § 3 mom. nämnd försäkringsanstalt som

med stöd av den lag som gällde innan denna lag trädde i kraft på basis av försäkringspremiefordringar godkännts som avdragbara samt den del av kreditförlustreserveringarna som på basis av andra fordringar än försäkringspremiefordringar godkännts som avdragbar och som överstiger det belopp som med stöd av 46 § 3 mom. godkänns som avdragbart, räknas som skattepliktig inkomst för skatteåret 1993. En försäkringsanstalt som avses här har rätt att vid beskattningen för skatteåret 1993 dra av en övergångsreservering vars högsta belopp enligt de stadganden som gällde när denna lag trädde i kraft är det högsta beloppet av kreditförlustreserveringar som är avdragbara på basis av andra fordringar än försäkringspremiefordringar vid utgången av skatteåret 1993, minskat med beloppet av kreditförlustreserveringar som godkänns som avdragbara skatteåret 1993. Övergångsreserveringen uppgår dock högst till beloppet av de kreditförlustreserveringar som

vid beskattningen för skatteåret 1992 godkännts som avdragbara på basis av motsvarande fordringar, minskat med beloppet av de kreditförlustreserveringar som godkänns som avdragbara med stöd av denna lag.

De kreditförlustreserveringar som godkännts som avdragbara vid beskattningen av en garantianstalt som avses i 46 § 4 mom., sådant det lydde när denna lag trädde i kraft, räknas som skattepliktig inkomst för skatteåret 1993. En här avsedd garantianstalt har rätt att vid beskattningen för skatteåret 1993 dra av en övergångsreservering, vars högsta belopp enligt 46 § 4 mom., sådant det lydde när denna lag trädde i kraft, är beloppet av på basis av garantiansvar beräknade avdragbara reserveringar vid utgången av skatteåret 1993. Övergångsreserveringen uppgår dock högst till beloppet av motsvarande kreditförlustreservering som godkännts som avdragbar vid beskattningen för skatteåret 1992.

Helsingfors den 27 november 1992

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Finansminister *Iiro Viinanen*

Lag

om ändring av 46 § och temporär ändring av 19 § lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 24 juni 1968 om beskattning av inkomst av näringsverksamhet (360/68) 46 §, sådant detta lagrum lyder ändrat genom lagar av den 30 december 1991 och den 1991 (1677/91 och /91), och

fogas till 19 §, sådan den lyder ändrad genom lag av den 11 december 1981 (859/81) och nämnda lag av den 1991, temporärt ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

19 §

Med avvikelse från vad som stadgas i 1 mom. räknas som skattepliktig inkomst inte sådana obetalda räntor på fordringar som vid beskattningen för skatteåren 1992 och 1993 enligt stadgandena om depositionsbankers och kreditinstituts bokföring och de bestämmelser som utfärdats med stöd av dem inte har bokförts som inkomst, om det kapital som fordringarna grundar sig på vid bokslutet har införts som oreglerat.

46 §

En depositionsbank, ett kreditinstitut samt en försäkrings- och en pensionsanstalt får dra av en under skatteåret gjord kreditförlustreservering på högst 0,6 procent av summan av institutets eller anstaltens fordringar vid skatteårets utgång. Institutets eller anstaltens under skatteåret eller tidigare gjorda, oupplösta kreditförlustreserveringar får dock inte sammanlagt överstiga 5 procent av summan av institutets eller anstaltens fordringar vid skatteårets utgång. Har en depositionsbank med stöd av affärsbankslagen (1269/90), sparbankslagen (1270/90) eller andelsbankslagen (1271/90) eller ett kreditinstitut med stöd av lagen om finansieringsverksamhet (1544/91) överfört sina kreditförlustreserveringar till en reservfond, får det sammanlagda beloppet av de oupplösta kreditförlustreserveringar som banken eller kreditinstitutet gjort under skatteåret eller tidigare inte överstiga det högsta beloppet av ovan angivna kreditförlustreserveringar minskat med överföringen till reservfonden.

Om en depositionsbank eller ett kreditinstitut, som enligt 2 mom. har överfört sina kreditförlustreserveringar till reservfonden,

46 §

En depositionsbank samt ett kreditinstitut och en pensionsanstalt får dra av en under skatteåret gjord kreditförlustreservering, vars belopp är högst 0,6 procent av summan av institutets eller anstaltens fordringar vid skatteårets utgång. Det sammanlagda beloppet av oupplösta kreditförlustreserveringar som gjorts under skatteåret eller tidigare får dock inte överstiga 5 procent av summan av institutets eller anstaltens fordringar vid skatteårets utgång. Har en depositionsbank med stöd av affärsbankslagen (1269/90), sparbankslagen (1270/90) eller andelsbankslagen (1271/90) eller ett kreditinstitut med stöd av lagen om finansieringsverksamhet (1544/91) överfört sina kreditförlustreserveringar till en reservfond, får det sammanlagda beloppet av de oupplösta kreditförlustreserveringar som banken eller kreditinstitutet gjort under skatteåret eller tidigare inte överstiga det högsta beloppet av ovan angivna kreditförlustreserveringar minskat med överföringen till reservfonden.

Om en depositionsbank eller ett kreditinstitut, som enligt 1 mom. har överfört sina kreditförlustreserveringar till reservfonden un-

Gällande lydelse

under skatteåret har överfört de fordringar som ligger till grund för kreditförlustreserveringen till en annan depositionsbank eller ett annat kreditinstitut som hör till samma koncern till minst ett belopp som motsvarar summan av de fordringar som den depositionsbank eller det kreditinstitut som gjort överföringen uppvisade i det bokslut som följer efter överföringen, beaktas detta belopp av reservfundsöverföringen i nämnda depositionsbankers eller kreditinstituts beskattning vid uträkningen av de högsta beloppet av kreditförlustreserveringen i förhållande till överförda fordringar och sådana fordringar som ligger till grund för kreditförlustreserveringen i det följande bokslutet för den depositionsbank eller det kreditinstitut som överfört fordringarna. När depositionsbanker och kreditinstitut fusioneras, anses beloppet av de kreditförlustreserveringar som den överlåtande depositionsbanken eller det överlåtande kreditinstitutet överfört till reservfonden begränsa det högsta beloppet av kreditförlustreserveringarna i den övertagande depositionsbankens eller det övertagande kreditinstitutets beskattning så som om beloppet hade beaktats vid beskattningen av den depositionsbank eller det kreditinstitut som fusioneras.

På en försäkringsanstalts försäkringspremiefordringar tillämpas 1 mom. En garantianstalt vars enda syfte är att ge depositionsbanker och kreditinstitut samt försäkrings- och pensionsanstalter garantiförbindelser till säkerhet för krediter som deras kunder har givits för sin affärsverksamhet får, utöver det avdrag som enligt 1 mom. beviljas för affärsfordringar, från det sammanlagda beloppet av sitt garantiansvar vid skatteårets utgång dra av en kreditförlustreservering som beräknas enligt 2 mom.

Föreslagen lydelse

der skatteåret har överfört de fordringar som ligger till grund för kreditförlustreserveringen till en annan depositionsbank eller ett annat kreditinstitut som hör till samma koncern till minst ett belopp som motsvarar summan av de fordringar som den depositionsbank eller det kreditinstitut som gjort överföringen uppvisade i det bokslut som följer efter överföringen, beaktas beloppet av den överföring som gjorts till reservfonden i nämnda depositionsbankers eller kreditinstituts beskattning vid uträkningen av det högsta beloppet av kreditförlustreserveringen i förhållande till överförda fordringar och sådana fordringar som ligger till grund för kreditförlustreserveringen i det följande bokslutet för den depositionsbank eller det kreditinstitut som överfört fordringarna. När depositionsbanker eller kreditinstitut fusioneras, anses beloppet av de kreditförlustreserveringar som den överlåtande depositionsbanken eller det överlåtande kreditinstitutet överfört till reservfonden begränsa det högsta beloppet av kreditförlustreserveringarna i den övertagande depositionsbankens eller det övertagande kreditinstitutets beskattning så som om beloppet hade beaktats vid beskattningen av den depositionsbank eller det kreditinstitut som fusioneras.

En försäkringsanstalt får dra av en kreditförlustreservering som gjorts under skatteåret, om det sammanlagda beloppet av kreditförlustreserveringarna inte överstiger en procent av det sammanlagda beloppet av försäkringsanstaltens andra fordringar än försäkringspremiefordringar eller den sannolika större risk för kreditförluster som den skattskyldige visar föreligga. I fråga om försäkringsanstaltens försäkringspremiefordringar iakttas vad som i 17 § 2 punkten stadgas om avdrag av värdenedgång på försäljningsfordringar vid beskattningen.

Med avvikelse från vad som stadgas i 3 mom. får en kreditförlustreservering som avses i 1 mom. göras på basis av andra fordringar än försäkringspremiefordringar för en försäkringsanstalt som bedriver lagstadgad pensionsförsäkring. En här avsedd försäkringsanstalt får dessutom dra av en kreditförlustreservering som den under skatteåret gjort på basis av försäkringspremiefordringar, om det sammanlagda beloppet av sådana kreditförlustreserveringar inte överstiger 2 procent av summan av försäkringspremiefordringarna eller den sannolika

Gällande lydelse

Om det sammanlagda beloppet av kreditförlustreserveringarna eller det sammanlagda beloppet av dem och av överföringen av dem till reservfonden överstiger det högsta beloppet av de avdragbara kreditförlustreserveringar som avses i denna paragraf, skall den del som överstiger det högsta beloppet av kreditförlustreserveringarna beaktas såsom intäkt under det skatteår under vilket det högsta beloppet har överskridits.

Föreslagen lydelse

större risk för kreditförluster som den skattskyldige visar föreligga. Stadgandet i 17 § 2 punkten tillämpas inte på försäkringspremiefordringar för en försäkringsanstalt som bedriver lagstadgad pensionsförsäkring.

Om det sammanlagda beloppet av kreditförlustreserveringarna eller det sammanlagda beloppet av dem och av överföringen till reservfonden överstiger det högsta beloppet av de avdragbara kreditförlustreserveringar som avses i denna paragraf, skall den del som överstiger det högsta beloppet av kreditförlustreserveringarna beaktas såsom skattepliktig inkomst under det skatteår under vilket det högsta beloppet har överskridits.

Denna lag träder i kraft den 1993.

Denna lags 19 § 3 mom. gäller t.o.m. den 31 december 1993. Det tillämpas vid beskattningen för skatteåren 1992 och 1993. Lagens 46 § tillämpas första gången vid beskattningen för 1993.

Lagens 19 § 3 mom. tillämpas dock redan vid beskattningen för skatteåret 1991, om den skattskyldige senast den 1 april 1993 för den myndighet som verkställt beskattningen framställer skriftligt yrkande på rättelse av beskattningen och sådan utredning som behövs för rättelse. Vid rättelseförfarandet skall i tillämpliga delar iaktas vad som stadgas om skatterättelse i 82 § beskattningsslagen (482/58).

Sådana kreditförlustreserveringar för en i 46 § 3 mom. nämnd försäkringsanstalt som med stöd av den lag som gällde innan denna lag trädde i kraft på basis av försäkringspremiefordringar godkänts som avdragbara samt den del av kreditförlustreserveringarna som på basis av andra fordringar än försäkringspremiefordringar godkänts som avdragbar och som överstiger det belopp som med stöd av 46 § 3 mom. godkänns som avdragbart, räknas som skattepliktig inkomst för skatteåret 1993. En försäkringsanstalt som avses här har rätt att vid beskattningen för skatteåret 1993 dra av en övergångsreservering vars högsta belopp enligt de stadganden som gällde när denna lag trädde i kraft är det högsta beloppet av kreditförlustreserveringar som är avdragbara på basis av andra fordringar än försäkringspremiefordringar vid utgången av skatteåret 1993, minskat med beloppet av kreditförlustreserveringar som godkänns som av-

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

dragbara skatteåret 1993. Övergångsreserveringen uppgår dock högst till beloppet av de kreditförlustreserveringar som vid beskattningen för skatteåret 1992 godkännts som avdragbara på basis av motsvarande fordringar, minskat med beloppet av de kreditförlustreserveringar som godkänns som avdragbara med stöd av denna lag.

De kreditförlustreserveringar som godkännts som avdragbara vid beskattningen av en garantianstalt som avses i 46 § 4 mom., sådant det lydde när denna lag trädde i kraft, räknas som skattepliktig inkomst för skatteåret 1993. En här avsedd garantianstalt har rätt att vid beskattningen för skatteåret 1993 dra av en övergångsreservering, vars högsta belopp enligt 46 § 4 mom., sådant det lydde när denna lag trädde i kraft, är beloppet av på basis av garantiansvar beräknade avdragbara reserveringar vid utgången av skatteåret 1993. Övergångsreserveringen uppgår dock högst till beloppet av motsvarande kreditförlustreservering som godkännts som avdragbar vid beskattningen för skatteåret 1992.
